

PESEVAN ELSIK SEMBAL.

se el „CAMERA OBSCURA”

FA

Hildebrand,

(Prof. dl. BEETS, N.)

e

Stonacöpel yapänik,

FA

Multatuli,

(DEKKER, E. Douwes)

PELOVEPOLÖL

fa dl. VAN DE STADT, H.

plöfed nolapüka.

Stembürken,
DE MUINCK & Ko., ARNHEM. 1891.

Süam: / 0.40 (frans 0.95, maks u jiabs 0.75).

PESEVAN ELSIK SEMBAL.

se el „CAMERA OBSCURA”

FA

Hildebrand,

(Plof. dl. BEETS, N.)

e

Stonacöpel yapänik

FA

Multatuli,

(DEKKER, E. Douwes)

PELOVEPOLÖL

fa dl. VAN DE STADT, H.

plofed volapüka.

Stemabüken,

DE MUINCK E Ko., ARNHEM, 1891.

Süam: *f* 0.40 (frans 0.95, maks u jiabs 0.75).

709.424-B. Esp. M

PESEVAN ELSIK SEMBAL.

Koned nedänik fa poedal *Hildebrand*.

1.

Lio levamik äbinos e lio lefagik.

Äbinos pozendel mälüdela hitikün in zif sembal Nedäna; so hitik e so filedöl, das spärs älafaslipoms sunufs, kelos binos, — segun pükamod nedänik — hit gletikün, keli kanon bitopälön. Sol älitom meköfiko in süts ed äspagom su sütastons püfikün fa neluim. In süts, kels no älaboms jadaflani, sol ämekom velatiko devön beigolelis. Selels, kels äzigoloms ko cels e fluks votik, ädesuipoms levelo kapis okas me bifaklots liabik oksa; fledapolels, kels voto aimekoms limis okas luyümon ove puts ponas in fögetöf vatavätavik (hüdrostatik), — stanamod kel elenblinom omes is ed us länemi lestimöl de „putasugels“, — äseistoms bivedo su käv, ko skal züdamiliga pla lufilavina; mönels, siedöls lä fut bumaskafa su bem sembal, ko lamaflegs su kiens okas e ko nams zisumöl gleskali, äbladoms ovi tied okas lonedikumo ka telna äs kösömo, ed also du tim makabo e stuno lonedik; jidünels, kelofs ädunofs ninlemis, ti no äkanofs kedukön

da sūt cilis, kels ikegoloms ke ofs, spelöls ogetön plömi u figi de seles, ed äsepükofs beigolöl keliedi gletik e lēladik kol jikamadels ofas, kelofs äklinofs sūti ko logods filik e ko smahäts livalagöl. Nek äbinom kotenik, äs is ud us bäledan sembal, kel, ko slipategil yulibik e lujuks blägik, ko futs pesetenöl su bamil oka, äsmokom pipi, komü flols anik, ed ägälokom dö hitatim bäledatik.

Pötü stomastad somik aisenon velatiko keliedi tu nemödik kol kemens bigik. Ye binos velatik, das kodoms ofen vami e hiti ole, if ol it medü taked e suenam säto beno ledulol-la in hit, ven kömoms äli oli bladöls e vienöls, ven jonoms desidi nebivikodik al livön nökebaklöfi okas, dü lenlogoms oli me logs kövexik, . . . ab vo! jafads at sufoms vemo!

O mans e jimans bigik talaglōpa at! pläsif dü yels lätik nog ekanols logön futis e kienis olas, ud if ya lōndiko efinols-la yegi et läbik italogedama; kels u kelofs in vol lölik kofoms demü bigäl olas, pinöf olsa, vetug olsik, — in blöt lautela (Hildebrand) ainokom tefü ols lad keliedik!

Bevü pösods bigik timagas nulikum ämelidom cäli sembal, do no lebalidi, söl yusitadokel Bruis Heinrich Johan; bal pebeläbōlas et, kele nevelo jenos kolkömön fleni elsik sembal, nendas vöd balid aibinom: „Livemo pebigumol!“ dü alim, kel no elabom läbi logön logodi omas du vigs tel, ainuom omes das „*denu* pebigumoms“; bal läbikas et, kels kapäloms, medü vinegs mil palefanas okas, flenas e balido medinana okas, das lifoms disü luklöd das odeiloms sunūno kodü fläp — e kels deno paimütoms dubü kopöf, al dunön, al fidön ed al dlinön valikosi, kelos binos dämik, mekos bigikum, kodos luflumami bluda e rōbos ati in mods valnik; bal leläbikas et, kels, if hita-

timo aibinoms vemo vamik dub big omas, pahitoms du yel lölik dub lezun, netaked e nesufäd!

Söl yusitadokel Bruis Heinrik Yohan ämufomok in pozendel mäliüdela hitikün löpo pebepenöl, za düp lulid, in süt sembal zifa, keli no enemob, ed ädunom atosi — notedü delahit e kopaful oma — mödo tu vifiko. Älabom in nam balimik häti ed in votimik pokaklöfi yelibik satinik e spatini ko gnob glöpik nelfanögik, me gnob kela äjokom ofen ta kap omik, sosus ävilom gebön pokaklöfi.

Po om sütapul smalik äbunilom, kel äpolom loveguni e tävasaki söla ove lam, nen hät u teg votik su kap, peklotöl me lugun yulibik, ko flab blägik in lamafleg balimik e flab gedik in votimik, lugun kela gnob balid (bläbomik) pätönom dub gnobahog folid, du telid (lätenik) kel äbinom pladalü folid, päfimom dub hog mälid. Äbinom so läbik no labön stogis in hitatim at vamik, äslik äkanos palogön lä boadajuks oma, e nog is ed us löpumo. „Benö, kiöp dom binom nu, pul, kiplad binom?“ söl dl. Bruis Heinrik Yohan äsäkom nesufädiko.

„Dom balid et ko seoslebil platik et“; pul ägepükom, „yan telid bei svinamitel, nebü dom et kö litamalokils*) et pesestegoms.“

„Benö, benö, benö!“ söl Bruis äsagom.

Svinamitel e litamalokils pibeigoloms, e man bigik ästanom su seosleb doma medinana Deluw (Delüv), nive-raflen okik, keli no ilogom sis matam oma; ibo söl Bruis älödom in zifil plovnik, kö äbinom dokel yusita ab no lavogal, matel ab no fat, komotakonsälal e tedal. Ätä-

*) *litamalokils*. In zifs Nedäna tuvon ofen lokis smalik pepladöl slobiko plö litams, sodas lödans doma laboms mögi al loegön valikosi, kelos jenos in süt, medü gejedam litastalas dub loks at.

vomöd nu al Rotterdam (Rótérdám) ed imekom zivegi al logön in pozendel hitik at fleni oka, medinani Deluw, jimateli omik e cilis oma. Sikodo ämekom tonön foviko domaglöki ed äsumom loveguni oka ove lam.

„Eko manil! mogololöd foviko.”

Pul ämogolom, efe trotölo; dido no, bi äbinos so vamik, ab bi äbinom pul e bi igetom legivoti gletikum ka ispelom, dö kel ga fat oka ämolom nosi!

Foviko ya ilüvom süti lonedik, ed — äs tikob — ya äjuitom is ud us kügi züdik, mafili stigabälas u sütapula-daifi sembal votik, ta kels aikanon ningifön nevelo säto suno naudi ciles pekulivöl.

Bevüno yan sanela Deluw no pämanifom lesuno, e söl Bruis ämutom glökön telido. Glök ätonom kleiliko ed äblöfom, das pikofükom de metal benotonöl, ab söl Bruis äsenitom toni lenonik ünü dom flena okik, kel igetonomöv glökami oma. Edesuipöl anikna kapi oka ed ejokilöl ko spat in su seosleb, äglökom kilido, ed äbeginom al lulogön da litamils smalik pöö pebetlelöl's yana in biyal doma, ab älogom nosi ka pendülagloka gletik e glünik, völaboediliko sletotil e lömijüli kotinik yulibik; täno änülogom ovi disabifoinils *) bicemas, kelos äbinos ga fikulikum, bi älogomöd bevoü fluns löpabifoinas *); älogom kuladiko in cem balimik su tab nigöpi ko pens lonedik tel, ed in cem votimik demagi mana sembal; ab ni glok, ni boedil, ni nigöp, ni demag it äkanoms manifön yani plo söl yusitadokel Bruis Heinrich Yohan.

Söl Bruis ivedom bevüno nog vamikum ka vamik, —

---

*) *disa-e löpa-bifoins*. Al viatön, das beigolets logedoms in cems pageboms ofen bifoins smalik e nemufik (disabifoins), e löpumo bifoins votik (löpabifoins) kels kanoms pazugön löpoi medü lefads; löpabifoins padekoms kösömo diso me flüns.

nesufäd oka e gun ove lam okik ifödoms atosi no nemödiko. — Also äglökom folido, e nu so nämiko, das läd in dom nilikün, kelof iilogof in litamalokil ofa ed isenitof omi ya lonedo, päjekof en, älivof nägavobädi ofa — pefimöl su kien ofa medü spinanads (no älanimof datuvami tabaskubas, spanatanas e nulikosas votik) — ämanifof löpalafi yana*) ed änünof söle Bruis: „das nek äbinom nino.“

„Li-no medinan it?“

„No, o söl!“

„E läd i li-no?“

„No, o söl, esagob ya ole, das valiks esegoloms...“

„Kiöpi ibo egoloms?“

„No nolob atosi, o söl! Valiks esegoloms e te jidünel binof domo.“

„Ab kikod ibo jidünel no manifof yani?“

„Bi no binof nino, o söl.“

„E sagol das binof domo.“

„Si, ab se kod at no binos zelädik das binof nino!“ läd äsagof, äkikof löpayani*) ofa ed ädunof atosi fovi-kumo, bi jikatil vietik ofa äplepadofok al bunön ovi disayan, — ed ädismitof söli Bruis, al — if ävipom-la — vestigön linediko difi pükönabidas „domo“ e „nino“. If ilabom-la sufädi sätik, ikapälomöv das „binön domo“ äbinom blig pesugivöl jidünele fa famül Deluw, kela bliga „binön nino“ äbinom (segun suem ofa) te dil sma-likün.

Al kleilön atosi, vög pälilom se lemacemil jukela vota-flanü süt.

*) *disa- e löpa-yan*. In zifs nedänik patuvoms nog ofen yans, kels pemekoms de lafs tel (disa- e löpadil yana) kels kanoms pamanifön dabalo.

„Binoms in gad“, vög ävokom, „e jidünel äsegolof al lemön bosì. Usa kömof ya!“

Vödil *ya* ikanom defön pötiko in set at segun niludam söla Bruis, ab vo älogom jidüneli no neplidik, ko kik gletik in nam ofa, e nakömöl so spidiko äs nes trotön äkanof. Äxänof seoslebi, äbeijutof, ämanifof vifiküno domayani, ed äpladofok in biyal visü om.

„Li-ivipol visitön söli oba?“ jidünel äsäkof.

„Si; ab söl no binom domo, äs jinos.“

„No, o söl, söl e läd, e vomül, e yunasöl e cils valik binoms „seo“, ed ob soalik binob domo al lensumön nunis.“

Nu, söl Bruis ilabom pöti al gälökön du foldil düpa demü kuladöf, ko kel jidünel at medinana — kelof ilabof bevüno lupükoti lonedik ko jison flukajitedela, kelof äbinof jinägel ed äsiedof po litam pemaniföl — äbefulof bligi at ofa. Ab äspidom tuiko al blamön ofi.

„Kiöp binos seo?“, äsäkom, „li-binos fagik? Kiplad binos?“

„In lal „de Meester-Joris“ (Mèstér-Yòris)“.

„In lal de Meester-Moris“, Bruis äsagom ko mistüm legletikün. „Kisi ob nolob tefü lal de Meester-Moris?“

Äbinom, segun niludam jidünela, in kipam e pükamod söla Bruis rogam mödikum, ka pälegivomöd gidiko logode smajönik ofa. Äzunof also gidiko.

„No binob jikodel das no nolol atosi!“ jidünel äsagof blefo, ed ämufof kikieli, siniföl dub atos, das söl Bruis ye nu ämogolomöd.

Söl Bruis ävotom pükamodi okik.

„Lielö, jipul, ekömob me potavab efe al visitön saneli e famüli oma. If no binos-la tu fagik, ospatoböv viliko sei. Li-kanol sinifön vegi obe?“

Älogom seiföl ve süt lölik, va abinom-la ba pul sem-bal, kel ikanomöv dugön omi usi; ab nek äsibinom.

Jidünel äbinof bevüno so benälik al givön ome pläni zesüdik, e söl dl. Bruis H. Y. äspatom äl gadi medinana Deluw.

Ven äbeigolom domis anik, äsenitom, das nog äipolom loveguni okik ove lam, e tävasaki in nam.

Also ägegolom, äglökom denu, al degivön tävadinis oka jidünele, ab Gretil äbinof luvelatiko denu lä jiflen ofa, e söl Bruis ämutom polön it loveguni e tävasaki oka du pozendel mälüdela hitikün at; ädisinom fümiko, — if äplöpos-la evelo ome al visitön velato medinani Deluw, — al blinön lä flen oka ploni ta jidünel omik.

Läbiko plo dokel zif, kela nemi nog eiseilob, no äbinom gletik, e söl Bruis älogom suno leyani, keli äsegolomöd, do xānam e no lu dexānam ponas tel sāto geilikas idāmom omi mödüno. Ekömöl äl leyani äsludom läbo al degivön loveguni e tävasaki oka polenele sembal, al pleselön dinis at; sikodo änütlidom polenöpili, ab nek äbinom nis; ab logöl pösodi sembal peklotöl me gun gedik, kel äfitom votaflanü top ed älabom senedi sāto polenik, äbāseitom ye dinis oka, e lenvödöl fiteli — kel velato äbinom polenel — pätidom nog balna tefü seit lala „de Meester-Moris.“

Äbinoböv necödik tefü söl Bruis, if äsagob-la, das ifögetom tidis Gretila, bi demü spid oma ililom en nemödikosi. — Ägolomöd balido stedo ve zümaveg, täno in lali sembal, täno detoi jü lestafili vietik somik, täno nedetoi e täno denu detoi, e täno äbinomöv in lal „de Meester Joris.“

„E gad sanela Deluw?“

„Elilob nevelo dö gad at,“ polenel äsagom, „ab gads mödik binoms in lal et. Liko penemos?“

„Meidalogöp.“

„Meidalogöp?“ polenel äsagom, kel ävipom vemo das söl Bruis ämogolomöv, bi äsenitom medü fitapliem oka, das niludlo äfanomöv bos, „no, o söl, atos binos nepe-sevik obe.“

Söl Bruis ämospatom. Zümaveg ägegivom ome nemödo natemi, ibo äsibinoms us deto e nedeto bims geilik, ab beat äzedom suno, bi zif, — in tim monadefa plo belitam potü motöfadel rega, — ibäcöpom numi gletik bimas, pla kels nu, nemü planem yunik, pätuvoms tuigs anik slenik, kelas lafadil pisigom. Äbinom also denu vemo fenik, ven älogom bevü boadavöls blägik tel lali nevidik, keli ningolödön äniludom. Äbinos soalik in lal. Nos ka boadavöls, ove kels bimatips ätovomsok, nos ka gadayans ko supenäds e nüms! Spär dabalik us äbunilom. Söl Bruis äspatom ko hät in nam balimik e ko spatim e pokaklöf in nam votimik, leiko äs in süts zifa, ab nu egelo nemödiko slobadeto in löm oka, demü desid levipik al golön detoi segun sinif polenela. Ab pöt no äsibinom, e fino söl Bruis ästanom bifü vataplen säto vidik e nebü puodakum ko lustams mödik fidaplana, sälädableds, skalablekäds, flolems pesigöl e spinapods (*Datura stramonium*), kels, glöföls zenodü dei!äf, äpakoms lusemeli tupöl okas in lut.

Äbinos kleilik, das söl Bruis iningolom lali döbik, e do puodakum äbinom nelöflik, nil vata ägälom omi so-vemo, das äsludom takön du timil blefik, büfo ägegolom. Äsiadokom aunliküno in nil vatajola, e lukalodöl me pokaklöf kapi e me kapäl nesufädi, äplöpos ome al getön bosu takedäli. Logedöl detoi e nedetoi ve jol, äsenitom nedetü om gadadomili folagulik e melaglünik, in kel pösods anik ämufomsok, e do no äkanom distinön omis kuladiko, äbinos ome süpito kleilik, das us äbinomöv Meidalogöp medinana, flena omik; e das gito nem at

äkanom pegivön, äblöfom fagalogam votaflanü kanad; ibo äsibinom meid nedeto e deto, fago e veito jü horit yulibik, te meid glünik e yelibik e solik!

Söl Bruis älasumom denu tevastafi, ägegolom da lal, e denu ärivom zümavegi. Suno lal votik äpubom ome, ab äniludom zesüdik belogedön nemödiko ati, büfo änutlidom; ab älogom das suno äbinomöv pöt al golön detoi, ed edunöl atosi, äbinom foviko lä lestafil vietik. Tänä ägolom nedetoi e täno denu detoi, e luvelatiküno äbinom in lal „de Meester-Moris“.

Bifü gadayan sembal dilo pemaniföl, äsiedof jipul smalik, peklotöl me gunil blägik, petegäl me luhätil blägik pezispanöl me tanil blägik, e jonäl logodili blägik, gälököl medü meot bal e pätetajals mödik.

„Li-binom at lal „de Meester-Moris“? o cil löfik!“ söl Bruis äsäkom.

Cil äsiamof dub mufil kapa.

„Kiplad binom is semöpo Meidalogöp?“

Cil ägepükof nosi.

Söl Bruis äzunom nemödo, no sovemo cili, as kodü sävug Meidalogöpa.

„Li-no nolol?“ äsäkom, boso tu nämiko.

Jipulil äletof falön meoti e pötetajalis, äsustanof, ädlenof, äluvokof ed ämogonof in gadi.

Söl Bruis äseifom. Lal „de Meester-Joris“ ajinom binön vemo lonedik e gadayans äbinoms lemödiks. Älilädom nemis difik. Äsibinoms nems luglola e tuäla, a. s.: Jönaplاد, Benosied, Flolagad, Gälaliegöp, nems kotena e takeda, a. s.: Gäl oba, Kotenöp, Seotaked; nems nätik, a. s.: Nevelo petiköl, Smalik ab klinlik, Poso gudikum; ab i nems taledik, a. s.: Nilo, Lüzif, Sulüdagad, e nems logamik a. s.; Kanadalogöp, Feilalogöp, Yebalogöp, Jepa-

logöp, Mödalogöp,..... lätik at äjinom in fag binön Meidalogöp, ab vo! no äbinom Meidalogöp it.

Fino yans tel äbinoms, su kels äkanos palilädön nosi ka Q. 4. Nüm 33 en Q. 4. Nüm 34. Bal yanas at äbinomöd Meidalogöp! Söl Bruis, do spidik e nesufädik, ädunom mükiko. Äbeigolom also Nümi 33, al no tuspidakön, ed änokom al Nüm 34.

Pos timil valadöna, yan pämanifom fa vom vemo lonedik, pleidik, magüplik, in lügaklots, ko klöfil vietik kämelahelik livolagöl su jots ofa, ko hät blägik, keli ipladof — demü sol — vemo föi su kad ofa, ko lün glünik, ko jinil smabaliba su löpalip ofa, e ko buk in nam.

„Li-binos is Meidalogöp, o läd?“ söl Bruis äsäkom.

Kikod no älogom, das no äbinof läd?

„No, o söl!“ vom ägepükof, pejeköl fa „man foginik“, niludöl ba, das äbinomöv tifel sembal. „Binos lenilikün“, e yan vifiküno päkikom.

Söl Bruis änokom al Q. 4. Nüm 33.

2.

Lio löflik äbinos!

„Yohana! panokos!“ vög jilik ävokom.

„Elilob ya, o vomül!“ Yohana ävokof.

Äbinos ye luvelatikün, das Yohana ililof en nosi, bi älabof gälodi legletikün ko gadadünan, kel äjedom ofi me vat.

Söl Bruis itakom säto lonediko lä puodakum, al datikön

disini löflik süpitama. Sosus Yohana imanifof yani ed isagof ome das irivom velatiko Meidalogöpi, e velatiko gadi sanela Deluw, äsagom:

„Benö, jipul löflik! täno jonolös obe vegi al gadadomili; binob flen elsik söla olik; süpitobös söli.“

„Ab li-no äsagoböv büfo das binol is?“ Yohana äsäkof.

„Leno, cil, bugololös, begob.“

Gad äbinom span lonedik ab nevidik ve kanad, len jol kela söl Bruis itakom bü minuts nemödik; äbinom vemüno luglünik ed älabom te spatavegilis nevidikün, pezisimöl me talabälaplans. Aikel äninkömom, äistunom gidiko, das ibinos mögik al kedlanön podabimis e büna-bimis so mödik, bälaplanis e flukasmabimis votik so mödikis in spad so smalik, ed äzezüdos alime al blegokön disü ets ed al sevegön visü ats. Me vöd bal, gad äbinom somik, äs panemom fa zifels milagöl „flabili leflukik“, dub kel ägetomsöv gälodi neklödlik, if feilels no älödoms-la nilikumo, äsustanoms-la gölikumo, ed ä noloms-la büfumo ka lönels it, kitim flukabid alik äbinomöd gebik al papläkön.

„Stom vamik adelo, o söl,“ Yohana äsagof, ven ispatoms nemödiko, ed äbeginof keliedön söli bigik lunatemöl e bladöl po of.

„Si, cil, jekiko, jekiko,“ Bruis äsagom, „li-binom nek in gad?“

„Famül binom in gadadomil,“ ägepükof, „sesümü vomül Mina, kelof siedof us e lilädof.“

Lä fin vegila snefleköl, Yohana e söl Bruis äkömoms äl vatajoli e velato, jison bäledikün flena omik Deluw äsiedof us dis lügabimil smalik, su yebapladil nevidik e su gadabam glünik, ko namategils, ko buk in nam ofik e ko dogil lä futs ofa, pledöl „Lanedaläd“; lezunöl das

du düps lätik nek ibeigolom lä votaflan kanada, e das tävel nonik isibinom in zугanaf*).

Ämekof kapi ofa dexänön lebeniko su blöt, ven söl Bruis äglidom ofi; ab dogil äsubunom ed ävaulom nämiko ta man nenatemik, kel iflapomöv viliküno omi me spatın, ab no ävenüdom atosı, bi dog äbinom lädadogil, e bi no ävilom süpitön fleni oka, beginöl ko mölod.

Ärivoms nu suno gadadomili melaglünik. Äjinom binön säto spadik, ibo sesümü lecem äsibinom nog nebacemil smalik, ko cimil e filaplat al kukön vati, ko zäp e ko filedinabög vagik; — Bruis äsenitom ya milagis valik at in vüspad anik. Al golön in godadomili äxänonöd slebili.

„Danö, o jipul!“ äsagom al Yohana, ven ikömom jü steps bals de gadadomil, e nevifiko e kauto ätlidom luki.

Läbo litamajöts äbinoms pekiköl visü gad, e yan no älabom litamis, soas zitom ofenumo lä „logedabogs“ somik. Söl Bruis äkanom also lefulön disini okik süpitama. Kimiki gäli ladälik ätikomok! Lad flenik ed ailöföl oma pämufo en! Yels telsemäi ibeigoloms, du kels no ilogom fleni oka „Däni blägik,“ äs Deluw pinemom in niver, e liko ätuvomöv omi? Len flan jimatela löflik, pezümöl fa cils flölöl! Si, ba ko hel gedik pla blägik, ab ko lad ot in blöt, peimaniföl plo flenüg, gälöf e kopanug!

Demü gälod, keli tik at ägivom ome, no äsenitom luvokis kleilik, kels päliloms se gadadomil.

Äxänom slebi kauto ed ämanifom yani, ko smül leflenikün, kel pelogom evelo in logod pehitöl bigela fenik sembal.

Plösen kimik!

*) *zугanafs* binoms nafs, kel pamufoms in kanads medü jevals, kels pefimoms ko naf dub jains.

Alogon lupuli laböl za lifayelis mäl, kel äluvokom vemüno ed äfutajokom; älogon fati, ledik kodü lezun, kel edatovoköl ätönom oki me nam balimik len tab ed ätädom mekadiko me nam votimik; älogon moti vietik sukü tlep, kelof ästeifof al stilön puli; älogon puli gletik laböl yelis balsekil ko logod neledik e ko zileks yulibik disü logs, kel — ko lamaflegs su tab e buk bifü om — äsmilom demü plösen; älogon jipulili lulayelik, kelof dlenöl ätönof oki len klot mota . . . . . Älogon saneli Deluw, jimateli löflik oma e cilemi flölöl omik!

„No vilob,“ pul äluvokom, tömetöl stuli nilikün.

„Foviko gololöz!“ fat ävokom, lüdiko e zuniko, „u neläb ojenom.“

„Takedö, Deluw,“ mot äplekof, „ya ogolom.“

„No lasumolös badliko, o söl,“ sanel äsagom, dutöl al sölokön boso, „pul at böladom obi. Opükob foviko ke ol,“ ed ägleipom nevilöli lä gunalöp.

„Ag, odislitol klotis oma, Deluw,“ jifat äflatof, „vo, golom ya.“

„Letolöd obe dunön,“ sanel äsagom, e täno ägleinom lusoni, kel — to niludam gönik pesepüköl fa mot dö lobed oma, — no ämufom futi bal, se lecem in neba-cemili, kelöp äninkikom omi in filedinabög. „No lasumolös badliko, o söl,“ nu i läd Deluw äsagof eninkömöle, „pekofudob somo; no plu nolob, kiöp binob!“ Ed al blöfön atosi ädonfalof su stuli. „Klödob obinön gudikün, das golob nemödiko in gadi.“

„Dunolös äs vipol, o läd!“ niveraflen pecitöl matela ofa äsagom. Ed äsegolof, ko cil dlenöl, ätönoköl len klot ofa.

Yunel Deluw, ko cügs neledik e zileks yulibik ägeblibom ko söl Bruis, ed älogedom omi me logeds nejemik.

„Opönob ga vexadelis et nilelas!“ sanel Deluw denu ninkömöl äsagom, bi äjinos ome zesüdik nemön miduni sona oma, visü foginel, dat pösod at no ätikomöv das äbinom fat necödik e stenälik. „Li-dälol obe säkön....“

„Götöpil!“ bigel gudlik ävokom, ko smül flenik su cügs ledik oka.

Nu, vödil götöpil, smalam götöpa, binom vöd vemo pesevik, pato medinane. Ab äjinos medinane at, in tim ät, se mud foginela sembal, säto nelepötik. Sikodo söl sanel Deluw ästunom levemüno.

„Götöpil!“ söl dl. Bruis ädenusagom.

Söl Deluw ätikom, das älogom fopi sembal, e bi ibinom lenu vemo zunik, äzunom ti denu, bi äbinos nu ga töb bal, e velatiko no äzunom votiko nen töb mödik e sikodo selediko.

„Kisi vipol, o söl!“

„Nu, li-no efidol vöno komü Götöpil?“

Söl sanel Deluw no ämemom fidami votik äs medü mud oka.

„Evedob zelado vemo bigikum sis tim et, o Dän blägik!“ man bigik äsagom, datovoköl de stul, su kel äsiedom.

„Bruis!“ medinan Deluw ävokom süpito, „velatiko, pänemob „Dän blägik“ ed ol pänemol „Götöpil“; no isevoböv oli, man! Livemo pevotol; lesi, efidobs kobo, lesi, in „Supajal yofik“, „..... ab süpito lädyulöl toni menäla vönik: „Kisi dälol obe lofön ole, söl Bruis?“

Sepet „söl Bruis“ äbinom nen dot vüdin bevü blefo „Bruis“ äs vöniko, ed „o söl“ äs nevelo.

„Kiöp binof jimatel oba, li-nolol atosi?“ Sanel äsäkom.

„Pekofudof nemödiko,“ Bruis äsagom, „e sikodo esegolof.“

„Vilhelm, sükolöd möti!“ Deluw äsagom.

„Vilhelm äsustanom nedutiko, ätenomok, äpladomok len yan gadadomila, ed äluvokom so nämiko äs äkanom: „Mot!“

Täno Vilhelm denu äsiadokom, ed älogom ovi buk oka.

„Vilob dese!“ pul in filedinabög äluvokom ed äjokom me futs ta yan.

„Kisi osagob ole?“ sanel Deluw äsagom, „puls et vexadoms eki mödiküno! Labol cilis nonik, äs niludob.“

„No lebaliki,“ man bigik äsagom, kel bevüno ti ädeilom demü nelüm; „liedö“, äläsagom seiföl; do plösen, keli ilogedom, no imödom ba liedi at.

Möt äninkömof.

„Söl at binom söl Bruis, o löfikün,“ sanel äsagom, „dö kel epükob so ofen.“

Ab logod läda äjonom, das ämemof en nosi. Läd Deluw äbinof lemäno läd vemo lupleidik.

„Li-olofob söle bovili tieda?“ äpükof, e golöl äl bögili sembal, kel äkanom pakikön nevelo demü neluim, ädesumof se at bovili pedeköl me flolamags.

Söl Bruis igivomöv valikosi al getön gläti bila u gläti vina ko vat. Ab pämutom, fenik e pehitöl äs äbinom, dlinön tiedi in gadadomil levamikün. — E vo, sit jilik yufoköna no dälom, das kanonöv getön valnikosi in gad; e velato binos rigik, das in tiedagad nos aibinos ka tied!

Söl Bruis äpladom also lipis hitik oka al tiedabovil hitikum.

„Li-dälol obe dabegön nog miligi nemödik?“

Sanel Deluw äkapälom säto, das niveraflen okik ivälomöv bosi kalodikum, ed äsekusadomok milna dö get negudik in gadadomil, köi te ägolom sotimo, al gälön cilis. „Dämo, das is no sibinom kav,“ äläsagom.

„Sibinom is filedinabög!“ lupul äluvokom lenämiko, se plad it, keli änemom.

„Yofelil et!“ mot äsagof ko smülil.

„Li-sevol nog pösodis votik in.....?“ läd Deluw äsäkof söle Bruis, nemöl zifi, keli no nog enemob. „Fö-givolös, o läd,“ söl Bruis ägepükom, „sevob us neki ka mateli ola; do sev obas ya äbäledom boso,“ äläsagom seiföl.

„Atos jenos sotimo,“ läd Deluw äsagof, „li-vipol nog bovili tieda?“

„Danö, danö!“

Läd Deluw äsustanof, äglidof ed äsagof, „das söl Bruis ye äsekusadomöv ofi du timil,“ ed ämogolof.

Ven jimatel imogolof, flenalad sanela Deluw denu pä-manifom. Viliko ipükomöv ko kamadel elsik oka dö dins vönik, dö gälods nivera (Leiden), dö memods „supajala yofik“, e dö valikos votik! Ab äniludom das äbinosöv gudikum, mosedön balsekilayeliki lulüköl.

„No kanob kapälön, Vilhelm, das no ba segolol al fitön.“

„Fitön,“ äsagom lulükel, jonöl linegi, „dun lesumik!“

„U gubön nemödo ko jiblod ola.“

„Fi, gubön!“

„Jinos das söl yunik löfom vemo lilädöni,“ äsagom söl Bruis.

„Si, sotimo, if nepötos leo sembalna,“ sanel Deluw ägepükom.

Vilhelm lulükel äzunom, älükom söli Bruis, äkikom buki oka bösetiko, äjokom buki, das älumufom ovi tab al lifapölig gletik bovila vagik visitela, ätömetom stuli oka, — dunamod at äjinom binön pat elas Deluw yuni-

kum, — älpükom bosi bevü tuts hetlik oka, po lips bigik okik, ed ämogolom, kiköl yani ko böset levemik.

„Ag, luvims et!“ matel e fat läbik äsagom.

Ab sikodo veg äbinom pekulöl al nulön flenügi. Söls bofik äfiläboms zigadi, ed äbeginoms al pükön dö Leiden (niverazif oksik), ed ävedosöv fino ladälik, ven Yohana — kelof ikoslof laiko ko gadadünan — ledik äs glätamagab sembal änütlidof, al nunön, das „ikömom dünan läda „van Alpyn“, al begön, das sanel äkömomös usi foviküno, bi läd binof vemo malädik.“

„Sagolöd, das okömob foviko,“ sanel Deluw äsagom jidünele, e täno flene oka, „No tikob, das obinos veütik. Binos vemo nelesumik in cal obas, das mens aibüdoms sanele kömön plo ludins valik.“

Püked at binom sanelapüked, keli elilob ofen, nes kapälön, kikod sanel sembal älabomöv kodi al lasumön badliko, das pösanelomas no büdoms ome kömön sekiko falü maläds funlik. Li-no äbinomöd bufumo posanel, kel äplonom, das sanel oka äkalom visitis plo ludins valik?

Lio atos binos, sanel Deluw äplepalomok al visitön lädi van Alpyn.

„Oduhos ga du düp bal e lafik, büfo okanob gekömmön,“ äsagom, logedöl su pokaglok oka, „li-otuvob oli täno nog is?“

„No nolob atosi,“ söl Bruis äsagom, kel idisinom fümiko al olödön, du neit et, in zif no penemöl, in dom flena okik, „äblüfoböv viliko, motävön nog avendelo.“

„No, no,“ sanel äsagom, „ogekömob isi al deblinön oli, e täno ovendelafidol ke obs in zif.“

„No nolob,“ Bruis ägepükom, „kel ivipom ga, das läd isibinof-la lä vüdam at.“

„Benö!“ sanel äsagom, „ologobs, oblinob oli nu len jimateli oba.“

Lio bizugik übinof.

Läd Deluw no äbinof fago, blamöl Yohana'i dö böset, kelof äkodof; „no nolob ga“, äsagof logedöl gadadünani „kikod vobom egelo in gad, falo famül binom iso.“

Deluw äsugivom fleni okik jimatele oka, ed ävilom mogolön.

„Nog vödili bal, begob!“ läd Deluw äsagof.

„Kimi, löfikün?“ medinan äsagom.

„Li-no äkanosöv padunön bos ta ats?“

„Ta kims?“

„Ta puls et.“

„Puls kimik? Vilhelm, e...“

„O no, ta puls et in meid.“

„Ab kisi vilol, das podunos ta ets?“

„Das atos panedälos omes“, läd sanel äsagof.

„Ab jilöfel, no labobs giti al tadunön bos“, äsagom sanel.

„Nu, jinos obe vemo nejemik, e pato visü Mina, kelof aisiedof us disü bimil at; li-no...“

Sanel no älielom, ya imogolom.

Samil at pükota matik ätefom smapulil lul de yels jöl u zül, kels äbinoms in meid vüspadü foldil düpa de Meidalogöp, e kels isuemoms, das äbinosöv — in pozendel hitikün at — mödo flifikum in vat söpa ka in klots omas.

„Jinos das jison bäledikün ola“, Bruis äsagom, ven äbinom soalik ko läd Deluw, „löfof vemo soali.“

„Si, o söl, jipul at aigälof obi vemo. Aijäfof buki sembal; lesagob ole, das kapälof Fransänapüki nog gudikum ka ob; aililädof Neljänapüki ed i Deutänapüki.“

„Ag so,“ söl Bruis äsagom, „atos binos lesunik. Lesi, is, in Nedän, sibirons pöts so legudik plo dins et valiks.“

Läd Deluw äniludof, das noet at äsmalom melidis dekömäba ofik.

„Difos mödiko, o söl!“ ä gepükof, „lio pöts et pageboms, e jison oba studof mödiko, velatiko aistudof. Gäl ofa gletikün aibinom studön; ed i no stebof lä dins valnik et, kels gäloms kösömo jipulis bäleda ofa.“

Söl Bruis no älöfom jipulis somik.

„Lifayelis limödik labot jison ola?“ äsäkom.

„Lifayelis balsemäl,“ läd Deluw äsagof, sutovöl kapi ofa, ko mayed motik.

„*Ipsa flos*,“ söl dl. Bruis ädibatonom.

„Ed äs sagob,“ läd Deluw äsagob falo, „Nelijänapüki, Fransänapüki e Deutänapüki. Klödob, das nu esegolof ko buk Nelyänapükik. Li-no elogol ofi?“

„Elogob lädi, kelof äililädof disü bim sembal,“ söl Bruis äsagom, kel voto no änemom kösömo jipuli laböl lifayelis balsemäl „lädi“, ab ätikom: Nelijänapük, Fransänapük e Deutänapük, ed aililädön! —

„O, atos binos smalöföp ofa,“ läd Deluw äsagof, „ogolobsös len ofi. Binos us lukalodik, e kanobs takedön uso.“

Änüloms smalöföpi; jison ätovofok, ed äglidof söli Bruis zeliko.

Läd Deluw äsiadokof neb jison oka su gadabam, söl Bruis ätuvom us stuli.

„Osiadokobs du timil is lä ol, Mina. Kisi lilädol ye nu, cil! Zelado denu Nelijänapüki!“

„Ag no, möt, binom te buk somik; no äno lob, keli äkesumoböv; älogob ati seistöl semöpo. Yohanil li-binom denu lobedik?“

Äsibinos bos vemo netakedik e kofudik in logod Minila. No äbinof —al sagön velati— jipul vemo jönik; äbinof i neledik, e ko bos vemo nejönik in logs ofa, kels älogoms

egelo flanoi; ed alos älabof in logod ofa zugis nevik, kels no äplidoms söle Bruis.

Läd Deluw no äsäkom fälo al logön buki. Sobido söl Bruis äkanom senitön, älabom leigüdi levemik ko vobukil semik, petiädöl: „*Amours et amourettes de Napoléon*“, se kel kanos palenadön nen dot mödikos e vemo pöfudikos fa jipul yelas balsemäl.

Du timil kilabled äsiedom us, dü läd Deluw äpükof te ko jison ofa, al desebatön pükedis, kels äkanomsöv jonön bizugi gletik ofa; e täno älemufof denu kapi ta smapuls banöl, in meid, vüspadü foldil düpa.

„Ag,“ Mina äsagof, e fineds ofa ämufoms sneko e neviko buki ofa, keli veläto ädislitof, „ag, binos glumik, das binos is so nelibik!“

Timilo nem ofa pävokom me vög nekleilik.

„Pavokol, o cil,“ läd Deluw äsagof.

„No möt,“ Mina äsagof, ed ädeslitof ti tegadi buka. Söl Bruis äflapom me spatın flolilis e stagilis de yeb.

„Mina,“ vög ävokom ko nekleil ot, „kikod no kömol nu? Bäledikel ola egolom in zifi, e Yohana sagof, das möt löfik siedof in gadadomil ko lufoginan sembal.“

Möt löfik älenlogedof jisoni löfik. Lufoginan ädunom äsif äsenitom-la nosi, ed etlidöl nilünü kanad äjinom kösekön seniti lölik al zугanaf beinaföl, kele viliküno ivokomöv: „Stopö!“ if te ilabom-la tävasaki e loveguni oka.

Logs läda Deluw äjutoms spagis; ab no ävilof „mekön plöseni“ (blamön jisoni) plisenü foginan.

„Lielö!“ vög äfovom, „no vims! nolob benüno, das siedol us, ab no venüdob kömön usi; stulil ola stadom nog is, e nek kanom logön obi iso.“

Vög äseilom du timil anik. „Ab binos obe lindifik, if bäledikel ga emogolom-la!“

Pü! Pösod sembal ädisibunom äe mön Nüma 32, bims pämufoms, e su smalöföp jibizugika äpubom lupul lonedik e slenik, laböl ba yelis balsevel, ko smahät yulibik e gun blefik, ko logod vemo stupik, nelobedik e globik.

„Atos votos yegi!“ lupul lonedik äsägom, ven äsenitom möti Deluw e söli Bruis.

„Söl yunik!“ läd Deluw äsagof, dlemöl demü lezun.

„Li-no Vilhelm binom is?“ pul lonedik äsäkom, nepetupöl.

„No, o söl yunik,“ ägepükom läd Deluw, „ed if äbinom-la is, no pädälosöv Vilhelme al kosadön ko yunel, kel venüdom lenpükön jisoni oba, in mod . . . kel . . . kel . . . kel binom, äs ol edunol.“

„Atos votos yegi!“ pul lonedik äsagom, „ab no binob kodel, das jison ola aibätof obi. Stulil ofa aistadom lä mön, novo-li, q Minil?“

„Binol lupul badik,“ Minil äsagof, beitöl su lips ofa, „nevelo esevob oli, e no vilob sevön oli.“

„Atos votos yegi!“ denu ägepükom, — ibo püked at äigebom luvelatiko in dels et in gümnað fa lovepolels pekulivöl penotas ela Ovidius e Vergilius, — e votoflekoköl:

„Glidis sanele!“

Äplepalomok al lüvön flutöl städi.

In timil et Vilhelm äkömom, „kele no pädälos al kosadön ko puls somik.“

„O!“ pul lonedik äsagom, „is binom pulil at löfik, kel zögom juli kilna in vig bal. Atos votos yegi. O Vilhelmil! liko smekoms nögils flifik se jigoköp miligela?“

E zugöl Vilhelmili me nam, pul lonedik e slenik äsmilom ladliko.

„Tim ekömom ple ob al mogolön, o läd!“ söl Bruis äsagom, simulöl äsif ililom-la nosi ed ädagalom-la se tik dibik. „Glidolös mateli ola ladliko, ab vedos boso latik.

Danö plo get flenik ola! Dünan ola, o vomül Deluw, adyö söls yunik!“

E büfo läd Deluw — kelof äbinof natiko „levemo kofudik“ — äkanof sagön bosi, söl Bruis ya ilüvom smalöföpi.

Ämospidom süköl vegi oka da snekavegs nevidik.

„Götöpil!“ ätonos se podabim peziriföl sembal ko smil vexadöl.

Söl Bruis äsenitom, das blod oka äxänom in kapi okik; ibo äbinom vög pula mälayelik, kel ifugom natiko se filedinabög, foviko na fat oka imogolom.

Söl Bruis ävotoflekomok väflaniko, al tuvön lupuli, ab no älogom omi; ab no äkanom stönön, al mufön leridi oka, äsif äflapom-la puli lenämiko.

Äkömom al yani, ab nepesevöl klänis kikota, ädulos du tim mödik, büfo imanifom ati, lä kel spid e neväl oma ätavobadoms natiko, dü pul in podabim äivokom denu länemi niverik oma in tonabids valnik.

„Gode dani!“ söl Bruis ävokom se dibün lada okik, ven älüvom lali „de Meester-Joris,“ ko disin fümik al spidön äl lotedi balid, keli ätovomöv in zif, keli onemob nevelo. — No nog ivedom mödo kalodikum!

„E nu dö flen ola, sanel Deluw!“ läd Bruis äsäkof, ven matel gudälik ofa igekömom pos dels jöl domoi, ed ätakedom lä flan ofa pos fens täva, klietöl oki me glät gletik vina renik ko minavat skömöl e jueg.

„Li-pegetol us löfliko? Li-no äbinom pelegälöl ven älogom oli? Li-labom jimateli löfik e cilis jönik?“

„Flen oba, sanel Deluw, o jilöfel, labom tiedagadi vemo jönik, jimateli, sonis tel e jisonis tel, kels aigivoms ome gäli mödik, levemüno jison bäledikün aidunof atosi.“

E täno ämüfom nog balna gläti gletik vina ko minavat e jueg, ed ävagom omi me zug bal.

STONACÖPEL YAPÄNIK.

Se „*Max Havelaar*“ fa *E. Douwes Dekker*.

Äsibinom man sembal, kel äcöpom stonis se klif. Vob omik äbinom vemo fikulik, ed ävobom lemödiko, ab mesed oma äbinom smalik, e no äbinom kotenik.

Äseifom, bi vob oma äbinom so fikulik, ed ävokom: ag, äbinobös liegik ed ätakedobös su söf ko bifoins satina ledik.

E lanel äkômom se sil, kel äsagom: obinos äs esagol.

Ed äbinom liegik, ed ätakedom su söf, e bifoins äbinoms satinik e ledik.

Ab reg kinäna äbeizugom, ko monitels bif vab oka, ed i po vab äbinoms monitels, e jadet golüdik päkipom löpü kap rega.

E ven man liegik älogom atosi, ävedom lügik, das löpü kap oka no päkipom jadet golüdik, e no binom kotenik.

Äseifom ed ävokom: äbinobös reg!

E lanel äkômom se sil, kel äsagom: obinos äs esagol.

Ed äbinom reg. E bif vab oma monitels mödik ämonitoms, ed i po vab äbinoms monitels, e jadet golüdik päkipom löpü kap oma.

Ab sol älitom ko stals hitik e äfiledom gluni, so das yeb laneda ävedom sigik.

E reg äplonom, das sol äfiledom omi in logod ed älabom valüdi gletikum ka om, e no äbinom kotenik.

Äseifom ed ävokom: äbinobös sol!

E lanel äkômom se sil, kel äsagom: obinos, äs esagol.

Ed äbinom sol. Ed äsedom stalis löpi e dis, deti e

nedeti, ed äfiledom yebi laneda e logodi plinas kels äsibinoms su tal.

Ab lefog pladomok bevü tal ed om, e stals sola pägejedoms dub atos.

Ed älezunom, das valüd oka päkosvobom, ed äplonom, das lefog äbinom valüdikum ka om, e no äbinom kotenik.

Ävipom binön lefog, kel abinom so valüdik.

E lanel äkōmom se sil, kel äsagom: obinos, äs esagol.

Ed ävedom lefog ed äpladom oki bevü sol e tal ed ägekipom stalis, so das yeb ävedom denu glünik.

E lefog älömibom su laned me tofs gletik ed ämōdom vatis flumas, e tuvats ämopoloms jepis.

Ed ärübom lanedi medü vats mödik.

Ed älāgleipom klifi, kel no äyilom, ed ädisijedomok medü leflums gletik, ab klif no äyilom.

Ed älezunom, bi klif no iyilom e bi nām leflumas oka äbinom vanlik, e no äbinom kotenik.

Ävokom: klife pegivom valüd gletikum ka obe, äbinobös klif at!

E lanel äkōmom se sil, kel äsagom: obinos äs esagol.

Ed ävedom klif e leno ämufom, noe ven sol äilitom, soi ven äilömibos.

Ab äkōmom usi man ko cöp, e ko cid tipik e ko fög vetik, kel äcöpom stonis se klif.

E klif äsagom: kis binos atos, das man at labom valüdi mödikum ka ob, e cöpom stonis se vüm oba? E no äbinom kotenik.

Ävokom: binob fibikum ka man, äbinobös cöpel at!

E lanel äkōmom se sil, kel äsagom: obinos äs esagol.

Ed äbinom stonacöpel. Ed äcöpom stonis se klif medü vob fikulik, e ävobom lemödiko plo mesed smalik, ed äbinom kotenik.
